

Schrijfmaterialen

De onderstaande tekst is ontleend aan het hoofdstuk 'Materialen' uit het recent verschenen studieboek voor handschriftontwikkeling in de praktijk: 'Pak je pen', theorieboek, ISBN:9075142 587, Uitg. Esstede, esstede@home.nl.

Potlood

Potloden schrijven goed op alle soorten papier. Kleuters kleuren er grote vlakken mee, maar kunnen er ook uiterst fijne tekeningetjes mee maken, of letters. De mogelijkheid om een fout uit te gummen, is voor de beginnende schrijver plezierig. Laat lang schrijven met een potlood. Potloden schrijven heerlijk. Het is nergens voor nodig om al vanaf groep 3 alleen maar met vulpen te schrijven. Met het oog op afwisseling zou dat zelfs een verarming betekenen. Met zachte (B)potloden kun je goed grote patronen oefenen en grote letters schrijven. Voor kleine letters heb je een HB potlood nodig.

Je kunt potloden beter met de hand slijpen. Zo gaan ze langer mee dan bij elektrisch slijpen en het is ook nog eens goed voor de motoriek. Er is een nieuwe generatie potloden op de markt waarvan de punten niet breken, zelfs als je de potloden op de punt laat vallen. Bij breken versplintert het hout niet. De vorm varieert van zeskantig en driekantig tot rond en je hebt dikke en dunne potloden, met en zonder nopjes, zwart en in kleur. Er zijn ook dikke vulpotloden voor jonge kinderen met een voorgevormde grip.

- Griptec voor rechts- en voor linkshandig
- Lamy ABC
- Primus Rotring

Vulpotlood

Een vulpotlood heeft alle voordelen van een potlood, maar ziet er 'volwassen' uit. Het is een goed tussenstation bij de overstap van potlood naar vulpen. Het corrigeert de pendruk. Bij te grote druk knapt de punt. Lamy, Pilot en Pentel zijn enkele van de vele merken die dunne vulpotloden maken. Lamy Safari, dun (volwassen), met driekantige grip

Fineliner

Ook de fineliner is een goede mogelijkheid tussen potlood en vulpen, mits je deze met zorg behandelt. Niet te hard drukken en dop op de pen als je hem niet gebruikt. Kinderen kunnen er dus pas goed mee werken als ze zonder al te grote druk kunnen schrijven.

Vulpen

De vulpen schrijft het beste als je de punt in een vlakke stand op het papier plaatst. Dit lukt alleen als je de pen met ontspannen vingers hanteert. De pen ligt als het ware in de hand en schrijft alleen goed met een correcte pengreep en zonder al te veel druk. Daarmee werkt hij corrigerend.

De vulpen wordt altijd in een stand op het papier gezet. Het verhaal gaat dat de penpunt slijt op een manier die karakteristiek is voor de schrijver. Je zou een vulpen dus beter niet kunnen uitlenen. Maar de penpunten van schoolvulpen zijn van zeer hard metaal gemaakt. Het valt wel mee met dat slijten. Een schoolvulpen verpest je echt niet door er een keer een ander mee te laten schrijven.

Vulpen zijn er in diverse kleuren, vormen, en gewicht. De vorm van de grip wisselt en er zijn meerdere penpuntdiktes te krijgen: L (large), M (medium), F (fine), EF (extra fine). Linkshandige schrijvers kunnen het beste een dikkere penpunt gebruiken die niet in het papier haakt.

Voor groot schrift (in de aanleerfase) gebruik je een vulpen met dikke punt. Normaal handschrift met een romphoogte van ongeveer 3 mm. schrijf je het beste met een F of EF punt.

Heutink, Lamy, Rotring, Schneider, Pelikaan en Bruynzeel hebben goede schoolvulpen.

Het tijdstip van schrijven met een vulpen wisselt per school. Sommigen starten al in groep 3, andere scholen zetten deze pas in als het schrift geautomatiseerd is. Er zijn ook scholen, die de vulpen niet gebruiken met het kostenplaatje als reden. Dat is jammer want een goede schoolvulpen hoeft niet duur te zijn.

Onderhoud:

De vulpenpunt is kwetsbaar. Deze droogt snel uit. Zet daarom de dop op de vulpen als je er niet mee schrijft.

Laat de kinderen voor elke vakantie van meer dan een week hun eigen vulpen schoonspoelen met leidingwater. Hiermee voorkom je verstopping door opgedroogde inkt in de patronen, de penkoppen of de inktgeleiders.

Kinderen kunnen dit zelf doen. Draai de pen open, verwijder de vulling en houd hem onder lauw stromend water. Ze zien vanzelf of de pen schoon is.

Tip: Laat kinderen ook eens met een andere kleur inkt schrijven, bijvoorbeeld rood, paars, bruin of groen. Zet hiervoor een paar pennen in een potje in de schrijfhoek.

Gelpen

De gelpen heeft hetzelfde mechanisme als een balpen, maar het inktpatroon is gevuld met gel. Deze vloeit bij het schrijven vol en gelijkmatig uit de punt. Daardoor is het niet nodig op de pen te drukken. De vulling is wel snel op. Voor sommige linkshandigen is het een prima alternatief voor de vulpen, die bij hen nogal eens in het papier haakt en vlekkelig werk geeft. Laat een linkshandige ongeveer gedurende een week uitproberen welke pen het beste bij hem past. Goedkope gelpennen geven vaak een dikke schrijflijn. Je kunt er niet goed klein mee schrijven. De letters met een lus vloeien dan dicht.

Er is een enorme variëteit in kleuren, waarmee je soms ook goed kunt schrijven op donker papier. Dit stimuleert kinderen om aandacht te besteden aan hun schrijfwerk.

Balpen

Balpennen zijn praktisch in het gebruik en goedkoop. Maar ze lokken door hun mechanisme grotere pendruk uit dan bijvoorbeeld de vulpen. De balpen moet vrij rechtop gehouden worden.

Zonder druk ontstaat er maar een dunne lijn en doordat het kogeltje rolt, is er weinig wrijving en dus weinig gevoel. Dat geeft spanning in de hand. Soms drukken kinderen zo hard, dat je de letters aan de achterkant van hun blad kunt voelen. Er ontstaat soms zelfs een afdruk op de volgende bladzijde. De inkt is een soort pasta. Deze is temperatuurgevoelig. Bij koud weer vloeit het slecht en stottert de pen. Bij warm weer komen er kloddertjes uit de pen.

Sommige kinderen geven duidelijk de voorkeur aan schrijven met een balpen. Laat hen eerst een gelpen proberen. Deze schrijft plezieriger en lokt minder spanning uit dan een balpen. Mocht een kind toch met balpen moeten schrijven (bijvoorbeeld als er sprake is van een handicap), zorg dan voor een balpen van goede kwaliteit, met een punt dikte (voor de schrijflijn) die bij de schriftgrootte past. Probeer de pen uit en beoordeel of dit een verantwoord schrijfinstrument is.

Laatst gewijzigd: 22-02-06